

Tytuł *Wypiór*

Autor/ka Grzegorz Uzdański

Rok powstania 2021

WEŹ KSIĄŻKĘ
NA WARSZTAT

Konwencja i gatunek

„Wypiór” to utwór, który na wielu poziomach nawiązuje do epoki romantyzmu. Główny bohater to Adam Mickiewicz, który jest – jak to Mickiewicz! – wiecznie żywy... Pod postacią wampira, czyli bestii, która zyskała wielką popularność literacką właśnie za czasów romantycznych. W książce znaleźć można liczne informacje biograficzne i aluzje, które wzbogacają wiedzę czytelników na temat wielkiego wieszca.

Gatunkowo „Wypióra” zaklasyfikować można jako poemat dygresyjny (znany gatunek romantyczny!): utwór fabularny, pisany wierszem, o luźnej kompozycji, w którym przebieg akcji zdaje się pretekstem do snucia refleksji o świecie i ludzkiej naturze.

Do romantyzmu nawiązuje też synkretyczna forma utworu Uzdańskiego, w którym z fragmentami dramatycznymi sąsiadują dzienniki, wpisy z forów internetowych, e-maile, wiersze. Z tej różnorodności strategii pisarskich wyłania się smutna historia o samotności i nieszczęśliwej miłości, które były przecież tematami wiodącymi w epoce romantyzmu. Autor wieńczy tekst, jakżeby inaczej, zakończeniem otwartym, dzięki czemu dalsze losy bohaterów, tak jak losy Kordiana czy Konrada, są dla nas, czytelników, zagadką.

Motywy

miłość, romantyzm, wieszcz, ballada, reinterpretacja, aluzja

Konteksty

- Znajdź w bibliotece książkę „Purpurowy płaszcz Mickiewicza” wybitnej znawczyni romantyzmu, zmarłej profesor Marii Janion. Przejrzyj tę publikację i spróbuj sobie odpowiedzieć na pytanie: dlaczego postać Mickiewicza i pamięć o nim nieustannie wraca do nas, Polaków, współcześnie?
- Znajdź na YouTube adaptację wiersza Jana Lechonia „Mickiewicz zmęczony”. W czym zabieg Lechonia jest podobny do twórczości literackiej Uzdańskiego, a jak się różnią ci dwaj poeci? Czy masz pomysł na podobną interpretację artystyczną jakiegoś wiersza? <https://www.youtube.com/watch?v=prqjDny4Jkk>

Interpretuj

W „Wypiórze” Grzegorz Uzdąński zawarł liczne wulgaryzmy. Po co sięgać po takie środki wyrazu? Jaką funkcję stylistyczną pełnią? Jak wpływają na kreację postaci i na naszą recepcję? Znajdź inny wiersz, w którym są obecne przekleństwa, np. Andrzeja Bursy lub Juliana Tuwima. Czy w tym przypadku funkcjonalność wulgaryzmów jest jeszcze inna?

Weź Książkę
Na Warsztat

WYKORZYSTAJ W SZKOLE

Lektury, z którymi możesz zestawić ten utwór

- Adam Mickiewicz, „Konrad Wallenrod”
- Adam Mickiewicz, „Dziady cz. III”
- Adam Mickiewicz, „Romantyczność” (lub inna ballada z tomu „Ballady i romanse”)

Przykładowy

temat – matura poziom podstawowy (temat autorski)

Romantyzm wiecznie żywy? Nawiązania do epoki romantyzmu we współczesnej literaturze i kulturze. W pracy odwołaj się do:

- „Wypióra” Grzegorza Uzdąńskiego;
- innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki;
- wybranych kontekstów.

Przykładowy temat – matura na poziomie rozszerzonym (temat autorski)

Rozważ, czym jest i jaką rolę odgrywa w tekście literackim aluzja.

W pracy odwołaj się do:

- „Wypióra” Grzegorza Uzdąńskiego;
- utworów literackich z dwóch różnych epok;
- wybranego kontekstu.

Przykładowy temat – matura ustna (CKE)

Świat ducha a świat rozumu. Omów zagadnienie na podstawie „Romantyczności” Adama Mickiewicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

